

KLASA: UP/I-344-01/17-05/05

URBROJ: 376-11-17-8

Zagreb, 13. prosinca 2017.

Na temelju članka 58. stavka 3. Zakona o elektroničkim komunikacijama (NN br. 73/08, 90/11, 133/12, 80/13, 71/14 i 72/17) u postupku izmjene Standardne ponude Hrvatskog Telekoma d.d. za uslugu najma korisničke linije, Vijeće Hrvatske regulatorne agencije za mrežne djelatnosti je na sjednici održanoj 13. prosinca 2017. donijelo

ODLUKU

- I. Trgovačkom društvu Hrvatski Telekom d.d., Zagreb, Roberta Frangeša Mihanovića 9, određuju se izmjene i dopune Standardne ponude Hrvatskog Telekoma d.d. za uslugu najma korisničke linije kako slijedi:

I.1.

U članku 3 *Cijene usluge najma korisničke linije* iza trećeg odlomka dodaje se tekst koji glasi:

„Ukoliko Operator korisnik uslugu najma korisničke linije koristi u kombinaciji s veleprodajnim širokopojasnim pristupom za pristupne brzine veće ili jednake 30 Mbit/s, mjesečna naknada za WLR uslugu uvećava se za dodatnu naknadu koja se određuje prema sljedećoj formuli:

Dodatna naknada =

(NBSA naknada za pristupne brzine veće ili jednake 30 Mbit/s + naknada za PVC VoIP od 256 kbit/s) – (WLR naknada + BSA naknada + naknada prosječnih dodatnih minuta originacije po prosječnoj cijeni peak/off peak).

Sve naknade odnose se na pristup na Ethernet razini. U slučaju promjene nekog od ulaznih parametara HT je dužan o istome obavijestiti HAKOM i operatore korisnike minimalno 45 dana prije početka primjene novog iznosa dodatne naknade.“

I.2.

U Dodatku 3 *WLR cjenik* definirati dodatnu naknadu koja se plaća ukoliko Operator korisnik uslugu najma korisničke linije koristi u kombinaciji s veleprodajnim širokopojasnim pristupom za pristupne brzine veće ili jednake 30 Mbit/s.

- II. Hrvatski Telekom d.d. obvezan je najkasnije u roku od 8 dana od dana primitka ove odluke objaviti na svojim internetskim stranicama Standardnu ponudu Hrvatskog Telekoma d.d. za uslugu najma korisničke linije s ugrađenim izmjenama iz točke I. izreke ove odluke.
- III. Hrvatski Telekom d.d. obvezan je ukloniti sve odredbe koje su protivne odredbama iz točke I. izreke ove odluke. U ostalim dijelovima Standardna ponuda Hrvatskog Telekoma d.d. za uslugu najma korisničke linije ostaje nepromijenjena.
- IV. Hrvatski Telekom d.d. obvezan je od 1. siječnja 2018. početi primjenjivati Standardnu ponudu Hrvatskog Telekoma d.d. za uslugu najma korisničke linije s ugrađenim izmjenama iz točke I. izreke ove odluke.

Obrazloženje

Hrvatska regulatorna agencija za mrežne djelatnosti (dalje: HAKOM) je 2. listopada 2017. zaprimila dopis operatora Hrvatski Telekom d.d. (dalje: HT), u kojem HT obavještava HAKOM o odustajanju od najavljenog i dopuštenog povećanja cijene za veleprodajnu uslugu najma korisničke linije (dalje: WLR) koje je trebalo stupiti na snagu 1. siječnja 2018. Dodatno, HT u svome dopisu navodi kako će zbog odustajanja od povećanja cijene WLR-a doći do određenih nelogičnosti u pogledu primjene cijena veleprodajnih usluga putem kojih Operatori korisnici mogu ostvariti veleprodajni širokopojasni pristup u kombinaciji s govornom uslugom te se traži rješenje za nastali problem.

HT nelogičnosti vidi u činjenici da je kombinacija WLR usluge i usluge veleprodajnog širokopojasnog pristupa (dalje: BSA) za pristupne brzine veće ili jednake 30 Mbit/s značajno jeftinija od kombinacije usluga veleprodajnog širokopojasnog pristupa za brzine veće ili jednake 30 Mbit/s kada krajnji korisnik ostvaruje osnovni pristup mreži putem usluge operatora korisnika (dalje: NBSA usluga) i dodatnog virtualnog kanala za VoIP (dalje: VoIP PVC).

Na osnovu zaprimljenog zahtjeva, HAKOM je 11. listopada 2017. usvojio prijedlog odluke u svrhu provođenja javne rasprave u trajanju od 11. listopada do 27. listopada 2017. Tijekom javne rasprave zaprimljen je komentar operatora VIPnet d.o.o. Odgovori na pristigle komentare nalazi se u Privitku 1 ove odluke.

Ocjenjujući zahtjev HT-a, utvrđeno je sljedeće.

HAKOM je odlukom od 14. rujna 2016. (KLASA: UP/I-344-01/16-05/11, URBROJ: 376-11/16-10) definirao različitu cijenu NBSA usluge ovisno o tome uzima li Operator korisnik pristupnu brzinu manju od 30 Mbit/s ili je ista veća ili jednaka 30 Mbit/s, a sve kako bi se poticalo ulaganje u infrastrukturu koja omogućava velike pristupne brzine, a što je u konačnici i u skladu s cijevima Digitalne Agende 2020. Prilikom definiranja naknade za NBSA uslugu za pristupne brzine veće ili jednake 30 Mbit/s, HAKOM je vodio računa da kombinacija WLR i BSA usluge za pristupne brzine veće ili jednake 30 Mbit/s, kod koje WLR usluga ne uzima u obzir ulaganja u infrastrukturu, ne bude jeftinija od kombinacije NBSA usluge za pristupne brzine veće ili jednake 30 Mbit/s kod koje je uzeta u obzir potreba za ulaganjem u pristupnu infrastrukturu kako bi se te brzine omogućile i VoIP PVC-a.

Zbog novonastalih okolnosti uslijed kojih neće doći do povećanja WLR cijene, pojavljuje se nelogičnost niže cijene za kombinaciju WLR i BSA usluge za pristupne brzine veće ili jednake 30 Mbit/s u odnosu na NBSA naknadu za pristupne brzine veće ili jednake 30 Mbit/s u kombinaciji s VoIP PVC-om. Kako bi se otklonila navedena nelogičnost te nastavilo poticati ulaganje u infrastrukturu koja omogućava velike brzine pristupa, HAKOM na javnu raspravu stavlja izmjenu Standardne ponude za WLR na način da se uvodi dodatna naknada kada se WLR usluga koristi u kombinaciji s BSA uslugom za pristupne brzine veće ili jednake 30 Mbit/s.

Imajući u vidu sve navedeno, HAKOM temeljem članka 12. stavka 1. točke 2. i članka 58. stavka 3. ZEK-a, donosi odluku o izmjeni Standardne ponude za uslugu najma korisničke linije, kojom se uvođenjem dodatne naknade cijena korištenja WLR usluge u kombinaciji s BSA uslugom za pristupne brzine veće ili jednake 30 Mbit/s izjednačava s cijenom korištenja NBSA usluge za pristupne brzine veće ili jednake 30 Mbit/s i VoIP PVC-om od 256 kbit/s, kako je to opisano u točkama I.1. i I.2. izreke.

Cijena WLR usluge kada se koristi s BSA uslugom za pristupne brzine manje od 30 Mbit/s ostaje nepromijenjena, odnosno u tom slučaju se ista ne uvećava za dodatnu naknadu iz točke I. ove odluke.

Sukladno članku 23. Zakona o elektroničkim komunikacijama (dalje: ZEK), prijedlog odluke je 9. studenog 2017. dostavljen Europskoj komisiji na daljnje odgovarajuće postupanje.

HAKOM je 16. studenog 2017. zaprimio zahtjev Europske komisije za informacijama vezano uz dostavljeni prijedlog odluke te je odgovor na isti dostavio Europskoj komisiji 21. studenog 2017. Dodatno, 23. studenog 2017. HAKOM je na zahtjev Europske komisije od 22. studenog 2017. dostavio dodatne podatke.

U skladu s člankom 7. stavkom 3. Okvirne direktive 2002/21/EZ HAKOM je 8. prosinca 2017. zaprimio odluku u kojoj Europska komisija nije istaknula primjedbe na dostavljen prijedlog odluke.

Slijedom svega navedenog, HAKOM je temeljem članka 12. stavka 1. točke 2. i članka 58. stavka 3. ZEK-a odlučio kao u izreci ove odluke.

UPUTA O PRAVNOM LIJEKU:

Protiv ove odluke nije dopuštena žalba, ali se može pokrenuti upravni spor pred Visokim upravnim sudom Republike Hrvatske u roku od 30 dana od primitka odluke.

PREDSJEDNIK VIJEĆA

dr. sc. Dražen Lučić

Dostaviti:

1. Hrvatski Telekom d.d., Zagreb, Roberta Frangeša Mihanovića 9 – osobna dostava
2. VIPnet d.o.o., Zagreb, Vrtni put 1 – osobna dostava
3. U spis

Privitak 1 - Odgovori na komentare

Zaprimljeni komentari:			
Br.	Autor	Komentar	Odgovor
1.	VIPnet d.o.o.	Vipnet podsjeća da je HAKOM odlukom o izmjeni WLR cijena iz rujna 2016. godine ostavio potpunu slobodu HT-u u odabiru trenutka povećanja WLR cijena, a HT je samostalno odlučio da neće primijeniti navedeno povećanje. Prema mišljenju Vipneta, nema razloga niti su se dogodile okolnosti koje bi opravdale donošenje odluke kojom bi se veleprodajne cijene ipak povećale i to uvođenjem dodatne naknade. Međutim HAKOM, vodeći se principom nelogičnosti, ipak cijenu WLR+BSA kombinacije povećava uvođenjem dodatne naknade pri čemu u obrazloženju odluke uopće nije pojašnjeno zašto bi s troškovne strane bilo opravdano povećati cijenu ili WLR usluge ili BSA usluge. Stoga nije niti jasno cijena koje usluge se ovim prijedlogom zapravo povećava. Drugim riječima, prema mišljenju Vipneta, HAKOM je neosnovano odredio da će operatori korisnici plaćati neku dodatnu naknadu u slučaju da koriste kombinaciju usluga WLR i BSA s brzinama iznad 30 Mbit/s, a koja naknada nije niti WLR niti BSA naknada, a mijenja se kroz WLR standardnu ponudu. Dodatno, VIPnet skreće pažnju da je u trenutku izmjene NBSA cijena u rujnu 2016. godine, uvedena opet na zahtjev HT-a, nelogičnost u određivanju NBSA cijena (do 30 Mbit/s i iznad 30 Mbit/s) čije posljedice se sada pokazuju i pokušavaju ispraviti kroz neosnovano uvođenje naknade koja nije niti WLR niti BSA naknada. Nadalje, u tom postupku je HAKOM ažurirao i izmijenio cijenu BSA usluge te je tada mogao odrediti drugačije naknade i za BSA uslugu s brzinama iznad 30 Mbit/s da je to smatrao opravdanim i logičnim. No, tada to nije napravljeno, već je sukladno rezultatima izračuna iz troškovnog modela određena jedinstvena cijena BSA usluge u iznosu od 14,98 kn. Stoga, prema mišljenju Vipneta, nije točna tvrdnja HAKOM-a da je kod donošenja odluke o izmjeni cijene NBSA usluge u rujnu 2016. godine HAKOM vodio računa o odnosu navedene naknade i naknada za WLR uslugu u kombinaciji s BSA uslugom jer navedeno nije spomenuo niti u odluci za izmjenju WLR cijene kao ni u odluci za izmjenju BSA cijene iz rujna 2016. godine. Vipnet skreće pažnju HAKOM-u da je prijedlog odluke o izmjeni WLR standardne ponude za ostatak tržišta (osim za HT) štetan i regulatorno neopravdan. Regulatorne odluke je HAKOM do sada donosio na temelju definiranih metodologija izračuna cijene veleprodajnih usluga vodeći pri tome računa da se veleprodajna cijena postavi na razinu koja neće zaustaviti daljnja ulaganja. Ovakvom praksom HAKOM uvodi regulatornu nepredvidljivost koja, osim HT-u u smislu povećanja prihoda, ne pogoduje daljnjim investicijama u infrastrukturu koja omogućava velike brzine pristupa. Pogotovo ne drugim operatorima na tržištu. Naime, u obrazloženju prijedloga odluke HAKOM navodi da se dodatna WLR naknada uvodi kako bi se potaknulo ulaganje u infrastrukturu koja omogućava velike brzine pristupa, a u biti se radi o artifičijelnom podizanju veleprodajnih cijena kojim se povećavaju prihodi HT-a, a ne povećavaju investicije HT-a jer, koliko je poznato Vipnetu, HT se niti na koji način nije obvezao na daljnje investiranje. VIPnet podsjeća da je upravo nastavak ulaganja bio glavni argument i HT-u i HAKOM-u za povećanje cijena svih veleprodajnih usluga koji se dogodio u 2017. godini, uključivo i ovu.	Prijedlog se ne prihvaća. Nije točan Vipnetov navod kako HAKOM kod donošenja odluke o izmjeni cijene NBSA usluge u rujnu 2016. nije vodio računa o odnosu iste i naknada za WLR uslugu u kombinaciji s BSA uslugom. Navedeno potvrđuje i HAKOM-ov odgovor na komentar koji je dan u sklopu javne rasprave o prijedlogu odluke o definiranju novih NBSA cijena za brzine veće od 30 Mbit/s iz kojeg se jasno može iščitati kako je HAKOM već tada vodio računa o potrebi ujednačavanja veleprodajnih cijena za kombinaciju usluga WLR+BSA i NBSA+VoIP PVC za brzine veće od 30 Mbit/s ali je smatrao da u tom trenutku nije bilo potrebno primijeniti novu kategoriju cijene (koja se odnosi na brzine veće od 30 Mbit/s) i na BSA usluge. Naime, u tom je trenutku najavljeni iznos nove veleprodajne cijene za WLR (63,02 kn) bio veći od naknade koja se dodaje na BSA uslugu za potrebe formiranja NBSA cijene za brzine 30 Mbit/s i veće (55,60 kn). Kako je HT naknadno odustao o najavljenog povećanja WLR cijene nastupila je nova okolnost koja opravdava potrebu za izjednačavanjem veleprodajnih cijena spomenutih kombinacija usluga na način opisan u prijedlogu odluke HAKOM-a. HAKOM također smatra kako tvrdnja Vipneta kako se predloženim izmjenama uvodi povećanje cijena koje prvenstveno ima za cilj povećati prihode HT-a ali ne potaknuti investicije također nije točna s obzirom da je HT već uložio znatne iznose u podizanje kapaciteta HT-ove bakrene pristupne mreže. Ovdje prvenstveno mislimo na izgradnju većeg broja kabineta (FttC koncept), a što je omogućilo i operatorima korisnicima da većem broju svojih korisnika pružaju brzine veće od 30 Mbit/s temeljem veleprodajnih usluga HT-a (pa tako i kombinacije WLR+BSA). S obzirom da cijene NBSA usluge za brzine veće od 30 Mbit/s odražavaju povećane investicije u pristupnu mrežu, opravdano je da i cijene svih ostalih veleprodajnih usluga koje omogućavaju jednake funkcionalnosti (kao što je kombinacija WLR+BSA za brzine 30Mbit/s i veće) budu definirane na jednak način. HAKOM se također ne slaže s dijelom komentara u kojem se navodi kako se ulaganja potiču samo kroz veleprodajne naknade, a ne i kroz ostvarivanje prihoda od maloprodajnih usluga iz razloga što je početkom 2017. HT proveo migraciju korisnika na povećane naknade za maloprodajni pristup u nepokretnoj mreži čime su nametnuta dodatna sredstva za dodatna ulaganja u infrastrukturu.

	Postavlja se pitanje koliko je od prihoda od povećanja cijena HT zaista uložio u infrastrukturu koja omogućava velike brzine pristupa. Da bi se dodatno podizale cijene veleprodajnih usluga, a posebno iz razloga nelogičnosti, prema mišljenju Vipneta bilo je potrebno navedeno prije donošenja odluke utvrditi. Dodatno, nejasno je zašto HAKOM smatra da se ulaganja potiču samo kroz veleprodajne naknade, a ne i kroz ostvarivanje prihoda od maloprodajnih usluga što bi inače općenito trebao biti glavni izvor za investiranje. Naime, HT je odustao od povećanja dijela svojih maloprodajnih cijena do kojih je trebalo doći zbog povećanja WLR naknade 1.1.2018. godine (HALO+Internet usluge), što zapravo znači da je HT priznao da mu za daljnje ulaganje u infrastrukturu nije potrebno nikakvo povećanje naknada na maloprodajnoj razini. Nadalje, HT je odustajanjem od povećanja cijene WLR usluge od 1.1.2018. godine sebi ostavio dodatni prostor za snižavanje maloprodajnih cijena (HALO usluge) koje je početkom godine povećao. Stoga se postavlja pitanje kako je moguće da je za nastavak ulaganja u infrastrukturu HT-a potrebno povećanje veleprodajnih cijena i do 30%, a u isto vrijeme nije potrebno bilo kakvo povećanje HT-ovih maloprodajnih cijena koje, čak i unatoč navodno vrlo strogim pravilima testa istiskivanja marže, konstantno padaju i jako se približavaju veleprodajnim naknadama, što operatorima korisnicima znatno sužava prostor za replikaciju ponuda HT-a na temelju veleprodajnih usluga. Logičan zaključak je, sukladno navodima VIPneta-a, da se na taj način, pod okriljem budućih investicija u infrastrukturu koja omogućava velike brzine pristupa, u biti pokušava još više otežati položaj operatora korisnika, uzimajući u obzir i nedavnu odluku Agencije za zaštitu tržišnog natjecanja kojom je omogućeno podizanje tržišnog udjela HT-a na preko 80% čime smo se vratili na početak liberalizacije tržišta elektroničkih komunikacija u Republici Hrvatskoj. Slijedom svega navedenog, Vipnet smatra da WLR cijene trebaju ostati na razini kako su određene ranijim odlukama HAKOM-a te da je potrebno odbiti zahtjev HT-a za izmjenom standardne ponude za WLR uslugu na način da se uvodi predložena dodatna naknada.	
--	--	--